

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

HANDELINGEN VAN DE OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

26/1/1999

C 723 Buitenlandse Betrekkingen

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

ANNALES DES RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION

26/1/1999

C 723 Relations extérieures

Sommaire

Mardi 26 janvier 1999

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES - C 723

Question orale de Mme An Hermans au secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement sur "le rapport Vermeersch et plus précisément les missions de la coopération au développement" (n° 1872)

orateurs : Mme **Hermans**, M. **Moreels**, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement

Questions orales jointes de :

- Mme Suzette Verhoeven au ministre des Affaires étrangères sur "le Congo" (n° 1855)

- M. Luc Sevenhans au ministre des Affaires étrangères sur "la position du gouvernement sur la situation actuelle au Congo" (n° 1873)

orateurs : Mme **Verhoeven**, MM. **Sevenhans**, **Derycke**, ministre des Affaires étrangères

Inhoud

Dinsdag 26 januari 1999

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREK-
KINGEN - C 723

Mondelinge vraag van mevrouw An Hermans aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "het rapport-Vermeersch en meer bepaald de opdrachten inzake ontwikkelingssamenwerking" (nr. 1872)

1

sprekers : mevrouw **Hermans**, de heer **Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking

1

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- mevrouw Suzette Verhoeven aan de minister van Buitenlandse Zaken over "Congo" (nr. 1855)

- de heer Luc Sevenhans aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de visie van de regering op de huidige situatie in Congo" (nr. 1873)

2

sprekers : mevrouw **Verhoeven**, de heren **Sevenhans**, **Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken

2

COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES

RÉUNION PUBLIQUE DU
MARDI 26 JANVIER 1999

PRÉSIDENTICE de
M. Duquesne

La séance est ouverte à 10.20 heures.

COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

OPENBARE VERGADERING VAN
DINSdag 26 JANUARI 1999

VOORZITTER :
De heer Duquesne

De vergadering wordt geopend om 10.20 uur.

Mondelinge vraag van mevrouw An Hermans aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "het rapport-Vermeersch en meer bepaald de opdrachten inzake ontwikkelingssamenwerking" (nr. 1872)

Question orale de Mme An Hermans au secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement sur "le rapport Vermeersch et plus précisément les missions de la coopération au développement" (n° 1872)

De voorzitter : Mevrouw An Hermans heeft het woord.

Mevrouw An Hermans (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik heb het rapport-Vermeersch persoonlijk nog niet kunnen inzien en baseer mij dan ook vooral op de verslaggeving in de media en meer bepaald op een interview met professor-emeritus Vermeersch in het programma *TerZake*. Het rapport werd opgesteld door een commissie die werd opgericht naar aanleiding van de dood van Sémira Adamu. Het bevat een aantal aanbevelingen voor de repatriëring van personen van wie de asielaanvraag werd afgewezen.

Een aantal aanbevelingen hebben betrekking op het beleid van de minister van Binnenlandse Zaken. De minister van Binnenlandse Zaken stelde onder meer voor om de repatriëringen door middel van zakenvliegtuigen te organiseren. Hierop kwamen reeds reacties, onder andere van *le mouvement contre le racisme et la xénophobie* (MRAX). Waarschijnlijk zullen nog andere

reacties volgen. Over dit gedeelte van het rapport zal echter wellicht in een andere commissie worden gediscussieerd. Nu beperk ik mij tot de elementen die aldus het interview betrekking hebben op ontwikkelingssamenwerking.

Professor-emeritus Vermeersch had het over een aantal aanbevelingen in verband met de internationale samenwerking. Hij hield onder andere een pleidooi voor een verhoging van het budget voor ontwikkelingssamenwerking. Tevens vroeg hij steun voor initiatieven met betrekking tot de begeleiding van asielzoekers en vluchtelingen voor de periode dat ze in België verblijven en ter voorbereiding van hun eventueel vrijwillige terugkeer. De heer Vermeersch pleitte er ook voor om de middelen die worden vrijgemaakt voor de interuniversitaire samenwerking op een andere manier te besteden. Dit geld zou niet langer mogen worden aangewend om buitenlandse studenten in België te laten studeren, maar wel om die studenten in hun eigen land een opleiding te laten volgen. Zo zouden ze een betere scholing krijgen en tevens bijdragen tot de ontwikkeling en de ontplooiing van de lokale bevolking. De betrokken journalist gaf de indruk dat dit groot nieuws was. Hij zei dat hij nog uren naar professor-emeritus Vermeersch zou kunnen luisteren. Ik vroeg mij echter af welke nieuwe elementen het discours van de heer Vermeersch dan wel bevatte. Veel van de geopperde ideeën waren reeds eerder in deze commissie ter sprake gekomen. Zo was

in de commissie reeds gepleit voor begeleidingsinitiatieven bij de vrijwillige repatriëring en voor andere voorstellen die in het rapport zijn vermeld.

Ik heb dan ook de volgende vragen voor de staatssecretaris. Ten eerste, heeft de commissie-Vermeersch met de staatssecretaris contact opgenomen ten einde te vernemen wat het huidige beleid is inzake het vluchtelingenprobleem en de repatriëringen? Mijn tweede vraag gaat over het universitaire samenwerkingsbeleid, dat de jongste jaren gewijzigd is. Komt dit beleid overeen met de voorstellen van de commissie-Vermeersch? Ten derde, in welke mate verschillen de voorstellen van de commissie inzake de terugkeerprojecten van de projecten die reeds door de staatssecretaris werden opgestart? Ten slotte, acht de staatssecretaris nieuwe initiatieven met betrekking tot de relatie tussen de vluchtelingenproblematiek en de internationale samenwerking noodzakelijk?

De voorzitter : De staatssecretaris heeft het woord.

De heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking : Mijnheer de voorzitter, collega's, in de eerste plaats kan ik mevrouw Hermans bevestigen dat er geen enkel contact is geweest tussen de commissie-Vermeersch en mijn diensten. Als dat wel het geval zou zijn geweest, zou duidelijk zijn geworden dat een aantal aanbevelingen die de commissie nu doet reeds in de praktijk zijn omgezet.

Sinds mei 1995 bestaat een algemene conventie met betrekking tot een nieuw beleid inzake de universitaire samenwerking. Tijdens de huidige regeerperiode heeft de Ministerraad de vier acties voor de volgende jaren concreet uitgewerkt. De acties zijn: de institutionele samenwerking met universiteiten in het zuiden, eigen initiatieven, de "noordactie" met een aantal beurzen en groepsstages en tenslotte de opleidingskosten. De institutionele universitaire samenwerking bedraagt nu 70% van de totale samenwerking. Vroeger was het aandeel van de individuele projecten van professoren met een aantal partnerlanden veel groter. Zowel de Vlaamse als de Franstalige universiteiten hebben met universiteiten uit het zuiden projecten opgestart op het gebied van wetenschappen, rechten, geneeskunde, politieke en sociale wetenschappen enzovoort. België stelt beurzen ter beschikking voor studenten uit de eerste en de tweede cyclus om ter plaatse te studeren. Alleen voor de derde cyclus, de postgraduatoren of postdoctoraten, worden nog studenten naar België gehaald. Er is dus een zeer grote vooruitgang geboekt. Een ander voordeel is dat bepaalde beursstudenten die om veiligheidsredenen - politieke of militaire situaties in hun land - niet langer kunnen studeren aan een universiteit in hun eigen land, kunnen studeren in een naburig land. Zo zijn er een honderdtal beurzen voor Burundezers die in Cotonou of in Abidjan kunnen studeren.

Inzake de terugkeerprojecten heeft mijn departement niet de dood van Sémira Adamu afgewacht om, ook in Europees verband, een aantal voorstellen te doen. In de eerste plaats zijn er de reïntegratieprojecten op vrijwillige basis, die werden opgestart in samenwerking met OCIV en CIRE. Een aantal personen krijgt een opleiding op het vlak van de horeca, de informatica of techniek. Zij zullen dan in hun land van herkomst een kleine onderneming kunnen opstarten of kunnen worden geïntegreerd in een NGO ter plaatse. Die projecten zijn gericht op personen die het land zeker moeten verlaten. Vorig jaar zijn 40 tot 50 personen in dergelijke projecten opgenomen. Voor dat jaar is een budget van 26 miljoen frank vastgesteld. We gaan hiermee veel verder dan de *International Organization for Migration* (IOM), die alleen het vliegtuigticket betaalt en wat zakgeld geeft. Wij zorgen ervoor dat de betrokkenen een opleiding krijgen zodat ze zich met een toegevoegde kennis opnieuw in de maatschappij kunnen integreren.

Mevrouw Hermans had het ook over de relatie tussen migratiestromen en internationale samenwerking. De Ministerraad heeft aanvaard om aan de Koning Boudewijnstichting te vragen een migratierapport op te stellen waarbij ook rekening wordt gehouden met Europese en internationale factoren. Dit rapport zal vergelijkbaar zijn met het armoederapport dat toch een belangrijke invloed heeft gehad op de politieke besluitvorming. Tot nu toe heeft niemand mij ervan kunnen overtuigen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de migratiestromen en de internationale samenwerking. Een deel van de migranten - natuurlijk niet degenen die uit oorlogsgebieden komen - is afkomstig uit midden-inkomenslanden, terwijl de Belgische internationale samenwerking vooral op lage-inkomenslanden is gericht. Het is echter evident dat economische migratie tevens wordt bepaald door de perceptie van het verschil in rijkdom tussen niet alleen noord en zuid, maar ook binnen onze eigen maatschappij en een aantal partnerlanden in oost en west. Zolang die perceptie bestaat, zullen mensen worden gestimuleerd om hun geluk te beproeven in een ander land met een hogere productie en vooral met een hogere consumptie. We zullen dus het migratierapport, waaraan we trouwens zullen meewerken, moeten afwachten. Ik ben er in ieder geval van overtuigd dat de relatie tussen migratie en internationale samenwerking zeker moet worden versterkt. Dit geldt ook op politiek vlak.

De **voorzitter**: Mevrouw An Hermans heeft het woord.

Mevrouw **An Hermans** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn antwoord. Ik blijf betreuren dat een commissie die een belangrijk rapport moet opstellen blijkbaar niet de tijd vindt om zich voldoende te informeren en contact op te nemen met het departement tot het welk een aantal van haar aanbevelingen zijn gericht. Dit is jammer want er wordt een dubbele illusie in het leven geroepen. Enerzijds wordt de illusie gecreëerd dat de situatie door middel van een aantal nieuwe initiatieven zou kunnen worden verbeterd. Anderzijds wordt geen correcte informatie gegeven over het bestaande beleid dat er mede is gekomen op aandrang van leden van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

Uit het antwoord van de staatssecretaris op mijn laatste vraag blijkt eens te meer dat het niet eenvoudig zal zijn om die problemen op korte termijn op te

lossen. Ik hoop dat er in de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en het parlement in zijn geheel voldoende personen zijn die deze materie willen opvolgen en willen blijven zoeken naar betere oplossingen.

De **voorzitter**: Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De vergadering is geschorst.

La séance est suspendue.

- De vergadering wordt geschorst om 10.35 uur.

- La séance est suspendue à 10.35 heures.

- De vergadering wordt hervat om 15.08 uur.

- La séance est reprise à 15.08 heures.

De **voorzitter**: De vergadering is hervat.

La séance est reprise.

Samengevoegde mondelinge vragen van:

- mevrouw **Suzette Verhoeven** aan de minister van Buitenlandse Zaken over "Congo" (nr. 1855)

- de heer **Luc Sevenhans** aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de visie van de regering op de huidige situatie in Congo" (nr. 1873)

Questions orales jointes de:

- Mme **Suzette Verhoeven** au ministre des Affaires étrangères sur "le Congo" (n° 1855)

- M. **Luc Sevenhans** au ministre des Affaires étrangères sur "la position du gouvernement sur la situation actuelle au Congo" (n° 1873)

De **voorzitter**: Mevrouw Suzette Verhoeven heeft het woord.

Mevrouw **Suzette Verhoeven** (CVP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, alhoewel ik vermoed dat de meeste commissieleden tot juni 1999 andere bekommernissen hebben, mag onze aandacht voor de internationale politiek in het algemeen en voor Congo in het bijzonder niet verslappen. Het is goed dat we geregeld het standpunt van de minister kunnen vernemen om te weten wat België kan doen. U beklemtoont zelf dat België een van de weinige landen is dat zich voor de problematiek blijft interesseren.

Op 16 januari 1999 had in de Zambiaanse hoofdstad Lusaka een zoveelste vredesoverleg inzake Congo moeten plaatsvinden. De reden van uitstel is vooralsnog onduidelijk.

Er deed zich echter een nieuw feit voor. Op hoog niveau waren er contacten tussen de regering van president Kabila en de rebellen. De meest recente berichten maken melding van onderhandelingen in Windhoek waaraan 5 leiders van Afrikaanse landen deelnamen zoals Museveni, Mugabe, Kagame en vertegenwoordigers van Angola. Het was niet duidelijk of de rebellen in de Congolese regering waren uitgenodigd.

De situatie in Congo is erg verward en de economische toestand glijdt verder af. Doemscenario's zoals in Somalië en Liberia lijken niet ver af. Daarom mag de internationale gemeenschap, mijns inziens, geen gelegenheid laten voorbijgaan om de Congolese bevolking bij te staan.

Mijnheer de minister, is het niet wenselijk dat België een initiatief neemt, in de zin van logistieke steun, mocht het de Congolese president Kabila menens zijn met de rebellen te overleggen?

Kan België niet meer doen dan steun verlenen aan de regionale conferentie die bijzonder belangrijk is voor de regio? Naar verluidt mag de heer Garreton, de leider van het Mensenrechtenonderzoeksteam opnieuw in Congo binnen. Is dit bericht correct? Kan België op dit vlak geen ondersteunende rol spelen?

De voorzitter: De heer Luc Sevenhans heeft het woord.

De heer Luc Sevenhans (VL.BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u kent mijn bezorgdheid inzake de situatie in Congo. Ik wens echter van deze gelegenheid gebruik te maken om wat meer opheldering te krijgen over uw interview in *De Standaard* waarin u verklaart teleurgesteld te zijn door de houding van het parlement. Als u in deze commissie toelichting hebt gegeven over de situatie in Congo was ik aanwezig. Ik begrijp niet wat u bedoelt.

De huidige situatie in Congo blijft uiterst bedreigend voor de aanwezige Belgen.

Mijnheer de minister, ik begrijp dat u het niet leuk vindt altijd geconfronteerd te worden met een storm van kritiek zodra er in Congo incidenten uitbreken.

Het parlement moet van dit intermezzo in de gevechten gebruik maken om een standpunt in te nemen en de procedures terzake vast te leggen.

Het mag niet de bedoeling zijn u met al de verantwoordelijkheid op te zadelen. Integendeel, het parlement moet eveneens zijn deel van de verantwoordelijkheid opnemen.

Wij moeten niet wachten tot een nieuwe crisissituatie zich aandient.

Graag kreeg ik terzake enige verduidelijking van de minister.

De voorzitter: De minister heeft het woord.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Sevenhans, mijn opmerking was provocatief. De minister van Buitenlandse Zaken van België bevindt zich in een bijzonder onfortuinlijke situatie om in Congo aan politiek te doen. Ik denk dat u dat kunt begrijpen. Mijn opvolger zal er ook van meet af aan mee worden geconfronteerd. Waarom? Hoezeer mevrouw Verhoeven ook gelijk heeft en hoezeer het onze morele, ethische en politieke verplichting is ons voortdurend met Congo bezig te houden - wat wij ook doen - zozeer is in de gegeven omstandigheden de minister van Buitenlandse Zaken gehandicapt in zijn actieradius.

Je veux dire par là que jusqu'à la fin des années 80, il était beaucoup plus facile pour le ministre belge des Affaires étrangères d'avoir une politique vis-à-vis du Congo, même s'il y avait des hauts et des bas. En effet, à cette époque, le régime congolais était unidimensionnel. Il est beaucoup plus difficile de développer une politique avec un pays en situation de crise et cela le devient encore plus si certains de nos concitoyens y résident. Je constate que ni au Sénat, ni à la Chambre, on ne peut arriver à un accord sur la question de nos compatriotes.

Wat wil ik daarmee zeggen? Mijnheer Sevenhans, het ging uitdrukkelijk over het onbehaaglijke gevoel van een minister van Buitenlandse Zaken en zijn administratie omdat wij mensen in Congo hebben. Met de laatste twee evacuaties konden wij de versterking van dat gevoel nog enigszins bezweren. Congo kent niet een eensporenpolitiek maar eerder een tiensporenpolitiek en elk gebiedsdeel kent daarbovenop nog een wisselend aantal variaties.

Ik geef eerlijk toe dat daar Belgen in moeilijkheden verkeren. Men zegt mij soms dat ik teveel het hart op de tong heb. Op dit moment ben ik relatief gerust over de toestand in Kinshasa. Als de situatie politiek desastreus wordt, riskeert men dat het regime zich keert tegen de meest klaarblijkelijke vijand, met andere woorden de blanken. Op dit ogenblik echter ben ik zeer ongerust over de situatie in Lubumbashi. Mocht het parlement besluiten tot een militaire interventie over te gaan, na een

algemene beschouwing over de veiligheid die wij onze landgenoten moeten bieden, dan nog kunnen wij er in de eerste 72 uur niet geraken. Gelukkig is er een korte weg tussen Lubumbashi en Zambia en wij zouden kunnen hopen dat, mits een goede organisatie van ons consulaat-generaal, wij de Belgen kunnen naar buiten loodsen.

Ik weet niet of dit debat nog binnen de huidige regeringsperiode kan worden afgerond. Iedere stelling in het debat heeft zijn waarde. Er zijn politieke partijen die menen dat de Belgen tot ter dood moeten worden verdedigd, waar ze zich ook ter wereld bevinden. Anderen brengen er varianten op. Nog anderen vinden dat men na elf evacuaties voldoende gewaarschuwd moet zijn.

Zoals mevrouw Verhoeven reeds zei, moeten wij politiek zeer voorzichtig zijn. Men moet voortdurend ettelijke ijzers in het vuur hebben; men moet zowel links als rechts kunnen zalven en slaan. In de EU is er hiervoor helaas weinig aandacht. Dit is een verschrikkelijk oncomfortabele positie om aan politiek te doen, terwijl iedereen terecht van mening is dat België toch initiatieven kan nemen. Wij proberen dat wel: vorige week nog is mijn kabinetschef hiervoor naar Londen en Parijs vertrokken. Ook met de Amerikanen trachten wij het overleg gaande te houden. Het is echter moeilijk dit vlot te krijgen, zeker als de Congolezen dan nog iets vragen, *quod non*. Nog deze voormiddag was de president van Eritrea in België en heb ik met hem een gesprek gevoerd. Hij kent de situatie in Centraal-Afrika zeer goed, maar kan ook niet zeggen wat er daar moet gebeuren. De meningen zijn er zo verdeeld, er is daar zoveel tegenspraak en fragmentatie op alle vlakken, dat iedereen afwacht. Volgens hem kan het wel tien jaar duren eer men kan onderzoeken wat daar kan gebeuren. Dat zijn woorden van de president van een Afrikaans land, die aanvankelijk sympathie had voor de rebellen van Kabila. U moet dat dus in die context zien.

Deze vraag wordt op het gepaste moment gesteld, omdat iedereen toch veel hoop stelde in de top van Lusaka. Ik vind dat wij respect mogen hebben voor wat die Afrikaanse staatshoofden proberen. Volgens mij doet Chiluba inderdaad oprechte inspanningen om de zaak te deblokken. Sommige elementen leken te wijzen op een mogelijke vooruitgang. Angola kent weer een burgeroorlog die niet onmiddellijk lijkt te zullen doven en dat betekent dat de Angolese troepen grotendeels terug naar het eigen land werden gehaald om

er de Unita te bevechten. Enkel in de Kabinda-enclave zitten er nog troepen. Zimbabwe kent de grootste problemen om zijn politiek intern te verdedigen en krijgt kritiek van de Wereldbank en het IMF, die niets voelen voor economische steun als tegelijkertijd een oorlog wordt gevoerd die door de *South African Development Council* niet in dank wordt afgenomen. U kent de verhalen over de president van Zimbabwe, die met handen en voeten aan allerlei belangen zou zijn gebonden. Wij moeten daar geen oordeel over vellen, dat is iets voor de bewoners van Zimbabwe. Wij hebben al problemen genoeg.

Le Tchad a été plutôt mal pris dans cette guerre et a subi de nombreuses pertes humaines. Il a été entraîné dans cette drôle de guerre par la Libye qui est un partenaire peu fiable, aussi bien en ce qui concerne l'Afrique qu'en ce qui concerne les autres problèmes qui se posent actuellement dans le monde.

La Namibie a été un peu déforcée dans ses engagements.

Tous les belligérants sont fatigués : Ouganda, Rwanda, Burundi,... Tout le monde pensait donc que c'était le moment d'agir. Il y avait même des indices qui montraient que Kabila était prêt à discuter avec les rebelles. Mon département avait appris cela avec satisfaction et était prêt à favoriser cette rencontre.

Par la suite, on s'est rendu compte que les déclarations de Kabila n'étaient pas très claires.

Je souhaiterais ajouter quelques mots sur l'Afrique du Sud qui est aussi très mal prise dans ce conflit. La semaine dernière, M. Ajello a rendu visite à M. Mbeki et M. Aziz Pahad mais les autres pays africains refusent de voir l'Afrique du Sud jouer un rôle prédominant dans cette partie du monde. Je ne pense pas que ce soit le cas car ce pays a connu pas mal de difficultés ces dernières semaines.

Wij dachten dat het ogenblik gekomen was. Wij hadden gemerkt dat er enige toenadering vanwege de rebellen was. De chefs hadden gezegd om zonder toedoen van Kabila en de rebellen een koepeltekst op te stellen, die later zou kunnen worden getekend. Zij hebben daarvoor veel inspanningen geleverd, maar de koepeltekst wordt niet ondertekend. Zowel Kabila als de rebellen gebruiken het zogenaamde rendez-vous tegen elkaar. Kabila zegt nooit de rebellen te hebben willen ontmoeten en de rebellen verkondigen dat zij nooit het hoofd in de muil van de leeuw hebben willen steken. Zo blijft

men aanmodderen, terwijl op het terrein de oorlog blijft woeden. Daarbij heeft Kabila een aantal steden heroverd, zij het niet van de "normale" rebellen, wel van de tweede of derde soort die daar zijn opgedoken, de beweging rond Bemba. Op humanitair vlak is het een totale ramp. Ik heb de VN opnieuw gealarmeerd en in Genève geopperd om misschien een humanitaire conferentie hierover te houden.

Dat voorstel ligt thans op het bureau van mevrouw Ogata. Ik ben er immers van overtuigd dat, hoe moeilijk de situatie ook op te lossen is, met de organisatie van een humanitaire conferentie tegemoet wordt gekomen aan de wens van het Belgisch Parlement en aan de noodzaak om de partijen rond de tafel te krijgen. Hopelijk sorteert het een *trickle down*-effect en komt er eindelijk een politieke dialoog op gang. Het zal alvast een mooi begin zijn voor de fameuze conferentie van de Grote Meren en men zou, zoals bij de OVSE, gespreksonderwerpen kunnen vooropstellen waarover de partijen van gedachten wisselen. Ik zie niet graag dat de agenda volledig vooraf wordt vastgelegd, want dat werkt niet in Afrika. Men moet integendeel de werkwijze volgen die voor de conferenties Arusha-II en Arusha-III over Burundi zeer succesvol was. Natuurlijk moeten wij afwachten wat daarvan op het terrein terechtkomt, maar alleszins staan wij wat dat land betreft al veel verder.

Ik heb hetzelfde voorstel geformuleerd in het comité Politiek van de Europese Unie en de heer Ajello werd de opdracht gegeven om de toer van de staatshoofden te doen en na te gaan of daarvoor bereidheid bestond.

Overigens, Kabila heeft zich plots positief opgesteld ten opzichte van een onderzoek door de heer Garetton, wat wij ten zeerste toejuichen. Buitenlandse Zaken heeft zelfs van de weinige middelen die het ter beschikking heeft, bijgedragen tot zijn voorgaande missie en ze dus eigenlijk met belastinggeld meegesubsidieerd.

Ik kom tot mijn laatste beschouwing.

La situation économique et sociale est tout à fait désastreuse et cela m'inquiète fort. Il y a deux semaines, Jean-Claude Massangu a été emprisonné durant cinq jours.

Le président de la République a déclaré que le pays se trouvait dans une économie de guerre, que tout ce qui entrait dans les caisses de l'Etat était dû à cette guerre et qu'il devait disposer des moyens nécessaires pour gérer cette guerre.

Par ailleurs, la politique économique est plutôt nationaliste, basée sur la monnaie nationale qui n'a pratiquement plus aucune valeur. Cela déforce les entreprises et la société civile et n'apporte aucun résultat au niveau économique. Cette piste serait utile si, dans une étape ultérieure, la Banque nationale avait l'économie sous contrôle. A l'heure actuelle, il est totalement impossible d'éliminer le dollar du Congo, et de l'Afrique en général, parce que toutes les transactions commerciales se font en dollars.

En conclusion, tous les efforts fournis par la Belgique en aidant Jean-Claude Massangu et la politique monétaire sont totalement anéantis. D'autres ministres, qui sont à mon avis très valables, comme M. Mova, ont été victimes d'intimidations. Tout cela est assez chaotique mais c'est la réalité telle que nous pouvons l'observer journalièrement depuis nos postes diplomatiques.

De voorzitter : Mevrouw Suzette Verhoeven heeft het woord.

Mevrouw **Suzette Verhoeven** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik bedank de minister voor zijn antwoord omdat hij in het toch korte tijdbestek een zo uitgebreid mogelijk overzicht heeft gegeven van de situatie en de moeilijkheden waarmee hij wordt geconfronteerd.

Hij heeft ook gewezen op de desastreuze economische situatie, die mijns inziens een van de grootste problemen zal blijken om een oplossing aan te geven. Men kan een volk uithongeren, maar deze tactiek heeft haar grenzen. Op een bepaald moment zal de bevolking het inderdaad niet langer nemen, ondanks de inventiviteit die zij tot nu toe aan de dag heeft gelegd en waarover wij ons verbazen.

Hij heeft ook zijn bekommernis uitgesproken over het ontstaan van verschillende splintergroepen die er het recht in eigen handen nemen.

Voorts neem ik er nota van dat zijn werkruimte beperkt is wegens de aanwezigheid van landgenoten in dat land. Het zou goed zijn aan deze cruciale factor die mede onze houding bepaalt, een uitgebreid debat te wijden. Persoonlijk meen ik dat deze toch enigszins moet worden genuanceerd. Men kan onze landgenoten aldaar onderverdelen in verschillende categorieën. Missionarissen bijvoorbeeld zijn helemaal niet bang.

Minister **Derycke** : Zij zijn de minste van mijn zorgen, want zij trekken zich bijna altijd uit de slag.

Mevrouw **Suzette Verhoeven** (CVP) : Dat is het juist. Missionarissen zijn niet bang en willen daar absoluut blijven. Zij zijn meestal hoogbejaard en kennen de bevolking. Zij moeten inderdaad uw zorg niet wezen. Bovendien kunnen zij, zoals u zegt, een stabiliserende factor zijn. Ik ken daar niemand, maar ik denk dat ook degenen die er uit eigenbelang verblijven wel eens een stabiliserende factor kunnen zijn.

Men zou terzake eens een houding moeten bepalen die u wat meer bewegingsruimte laat. Dat zou ik zeer belangrijk vinden.

Minister **Derycke** : Mijnheer de voorzitter, collega's, een zeer verontrustend teken is ook de evolutie in Congo-Brazzaville, waar voortdurend

relletjes uitbreken. Deze toestand oefent natuurlijk een invloed uit op Kinshasa, waar dagelijks projectielen terechtkomen die men aan de andere kant van de stroom afvuurt. Dat is een zeer destabiliserende factor. Eigenlijk is de burgeroorlog daar ook virtueel aan de gang.

De voorzitter : De heer Luc Sevenhans heeft het woord.

De heer **Luc Sevenhans** (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de heer minister voor dit overzicht.

Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat u zich als minister eenzaam voelt als het over Congo gaat. Ik wens dan ook de suggestie van mevrouw Verhoeven te steunen, namelijk te zorgen voor enige

rugdekking vanuit het parlement en bovendien het parlement voor zijn verantwoordelijkheid plaatsen. U hebt nu de mogelijkheid om dat te doen, want de crisis kan volgende week, over veertien dagen of over een maand losbarsten en dan moeten we in ijltempo iets ondernemen. U kan over deze oplossing eens nadenken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.33 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 15.33 heures.*
